

Echo Artystyczne

Organ Polskiego Związku
Artystów Widowiskowych

P I S M O INFORMACYJNE, POŚWIĘCONE SPRAWOM ARTYSTÓW, TEATRÓW — ROZ-
MAITOŚCI, KABARETÓW LITERACKO—ARTYSTYCZNYCH, ESTRADY, ARENY, KINO—VARIETÉ

ROK XV

WRZESIEŃ 1938 r.

NR. 9

*Revue consacrée aux ques-
tions professionnelles des Artis-
tes en Pologne*

*Zeitschrift für Artisten
in Polen*

*Periodical consacred to pro-
fessionals matters of Artist
in Poland*

Od redakcji

W związku z wyjazdem red. Kremensa Klemar-Arenwaldta na urlop wypoczynkowy — kierownictwo redakcyjne „Echa Artystycznego” w numerze wrześniowym powierzone zostało kol. Januszowi Wolianowi.

Konflikt zlikwidowany

Po kilkumiesięcznej walce z „Poze-
dem“ (jeśli się można w ten spo-
sób wyrazić) po kilku konferen-
cjach, zebraniach, komisjach — poro-
zumieniach podpisano wspólny ko-
munikat, który ma przynieść zgodę,
przyjaźń i nierozzerwalną współpra-
cę magistratu w branży widowisko-
wej „Pozedu“ i „Polzawidu“.

Czytelnicy w komunikacie Zarzą-
du i komunikacie wspólnym „Poze-
du“ i „Polzawidu“ — mogą się do-
patrzeć pewnych „ale“ — „dlaczego“?
Otóż pragnę wyjaśnić, że indy-
widualnie nikt z członków Zarządu
„Polzawidu“ winy nie ponosi. Po-
wołano w ostatniej niemal chwili
„Komisję 7-miu“, która wzięła na
siebie całą odpowiedzialność.

Nie chciałbym tu analizować
przebiegu ostatniej konferencji, ale
nie sposób rozstać się z myślą napi-
sania tego co było, godnym uwagi.

Przecież to były emocje niepośled-
niej miary!

1) Za zamieszczenie artykułu
przeciwko p. dyr. Wienerowi po-
ciągnięto do odpowiedzialności Za-
rząd „Polzawidu“ z pominięciem
nazwiska redaktora odpowiedzial-
nego, p. Klemensa Klemar-Aren-
waldt'a. Pan Wiener wziął udział
w konferencji z głosem decydu-
jącym (!). Pytanie prez. Trojano-
wskiego po zreferowaniu komu-
nikatu prasowego było następujące:
„Czy p. dyrektorowi wystarczy ko-
munikat tej treści?“

2) Red. Arenwaldt nie był za-
proszony na konferencję.

3) Sprawa p. dyr. Wienera oka-
zała się pilniejszą niż inne sprawy
różnych dyrekcji nadużywają-
cych konwencji, a przytym zosta-
ła sprzecznie z przedostatnim
protokołem przeniesiona na pkt.

1-szy porz. dzien. Być może z tego powodu, że p. dyr. Wiener spieszył się, bo nazajutrz już wyjechał za granicę na kurację. Kiedy jednak sprawę tę załatwiono — i przystąpiono do następnego punktu porządku dziennego

4) na wniosek znów p. dyr. Wienera chciano odroczyć wszystkie sprawy do następnego zebrania Komisyj, motywując brakiem materiału obciążającego. Na taki wniosek nie można było się zgodzić i słuszne stanowisko zajął p. prezes Stańczak motywując, że to nie droga do solidarnej współpracy, a kompromitacja ważności obrad. Obrady potoczyły się nadal.

5) P. Wiener był wyraźnie niezadowolony.

6) Punktem kulminacyjnym obrad był wniosek jednego z członków „Pozedu“, aby wszystkie artykuły przeciwko dyrekcjom były przedłożone do aprobaty „Pozedu“.

Czyżby zwrot ku niewoli?

To nawet sprzeczne z ustawą prasową!

Więc po to mielibyśmy mieć swój organ—organ walczący w imieniu artysty widowiskowego od szeregu lat, aby teraz uleść dyktaturze pana z „Pozedu“? Ja bardzo przepraszam, że poruszam tak drażliwe tematy! To nie jest apel do nowej walki, lub wyłamanie się z ogólnie

powziętych uchwał, tylko zapytuje p. dyrektorów i artystów — czy to byłoby życiowe i moralne?

Na szczęście dla zdrowego rozsądku projekt ten spalił na panewce.

Koleżanki i Koledzy!!! Niech tych kilka słów goryczy wylanych przezemnie nie stworzy nowego konfliktu. Stało się. Sprawa załatwiona. Przed nami leży olbrzymie pole do działania. „Współpracą narody się bogacą“. Zobaczymy! O jednym nam tylko nie wolno zapominać, a mianowicie: O konsolidacji i silnej woli.

„Polzawid“ wywalcza byt wszystkim artystom widowiskowym — a więc wszyscy do „Polzawidu“. Inaczej wyglądały by wyniki tych wszystkich konferencyj, komisyj czy umów zbiorowych, gdyby w obradach „Polzawidu“ stanęli wszyscy do walki o byt, o pracę, o przestrzeganie umów, do walki z wszystkimi wrogami „Polzawidu“ — ale wszyscy — jak jeden mąż z otwartym, podniesionym do góry czołem.

Pomijając to wszystko — należy stwierdzić jednak z radością, że konflikt został zlikwidowany pomyślnie i dwie najpotężniejsze organizacje pracy widowiskowej podały sobie dłonie.

Oczekujemy teraz owoców współpracy!

Janusz Wołian
Sekretarz Związku

KONIAK
CORBEAU

Oryginalny Likier Holenderski

APRICOT-BRANDY

poleca Hulstkamp

○ angażowaniu zagranicznych artystów w Polsce

W n-rze 35 „Die Deutsche Artistik“ z dn. 28 sierpnia r. b. czytamy zamieszczony list przez rodzeństwo Melas, „O angażowaniu artystów zagranicznych w Polsce“.

Życie jest bardzo tanie. Większa część kontraktów jest z bezpłatną podróżą oraz mieszkaniem. Przy wypłacie należności za pracę — trzeba uwzględnić potrącenia z gaży: podatki, ubezpieczenia społeczne, „Zaiks“ i t. d. ogólnie 20%.

Zaleca się natychmiast przy przekroczeniu granicy poddać rewizji celnej rekwizyty, gdyż po przyjeździe na miejsce przeznaczenia — wymagana jest wysoka kaucja celna.

W razie jakiegokolwiek zatargu z dyrekcjami lub też agentami, powinien każdy artysta natychmiast zwrócić się do Polskiego Związku Artystów Widowiskowych „Polzawid“ w Warszawie, ul. Złota 36/27, który każdą sprawę załatwia w bardzo krótkim czasie.

* *

Wyjaśniamy, że kol. Melas mylnie poinformował redakcję „Die Deutsche Artistik“ co do potrąceń podatkowych — w Polsce potrąca się z gaży do 12% — mamy wrażenie, że kol. Melas zaliczył do spraw podatkowych i prowizję agenta, dlatego naliczył aż 20%.

Redakcja.

W każdym lokalu rozrywkowym

sensacją dnia

jest zawsze jasnowidz

WŁADZIO

Z W I R L I C Z

Stały adres: Bydgoszcz, ul. św. Trójcy 31 m. 2

Klemens Klemar — Arenwaldt

SYMFONIA NOCY

On stał!

Białe płatki śniegu były go po twa-
rzySzczypał policzki mróz okropny,
wraży...Przeleciał przez ulicę kundel bez-
domnyMając w oczach smutek ogromny.
Jakby przejęty tą straszną zamiecią,Na wieży zegar wybił trzecią
A on stał milczący, cichy, zadumany,Jakiś sentyment objął go nieznany.
Ponura melancholia i dziwna tę-

sknota

I w myślach bajka snuła się złota.
Jakaś garść wspomnień gorąca i

tkliwa

I płakała cicho dusza nieszczęśliwa.
On stał!Złota młodzież wracała z hulanki
Mknęły elastycznie po ulicach sanki,Nic dojrzeć nie można było w mgli-
stej toni,Para buchała z dorożkarskich koni,
Wiatr wył przeraźliwie,
Mróz trwał upoczywie,

On stał!

Mróz był siarczysty, szalała wichura,
Noc drżysta, wstrętna, ponura,Mgła panowała wokóło,
Na duszy mglisto niewesoło...Wkrąg nastrój markotny
A on stał cichy, samotnyI w sercu miał pustkę bezdenną
Patrzac się cicho na tę noc brze-

mienną...

Śnieg padał płachtami
Mieszając się z jego łzami...On stał!
Jakby w okrutnej męceOcierając skostniałe od zimna ręce...
Pod płaszczem zmarznięte ciało,Od mrozu drżało...
W oczach miał moc zawziętościI pełen godności
Stał na chodniku w płaszczu zimo-

wym,

On stał!
On stać musiał, bo był posterun-

kowym!!!...

Przygody słynnych skrzypiec włoskich mistrzów z Cremony

Najsławniejsze skrzypce świata pochodzą z włoskiego miasta Cremony, z pracowni Mikołaja Amatiego i Stradiwariusów. Sława tych instrumentów była tak wielka, że król francuski Karol IX-ty wezwał Amatiego na swój dwór i polecił wykonać 12 skrzypiec, 6 altówek i 8 cello dla orkiestry dworskiej. Wszystkie niemal instrumenty zostały zniszczone w czasie wielkiej rewolucji.

Zachowały się tylko jedne skrzypce z herbem Karola IX i jego monogramem. Skrzypce te przechodziły dziwne koleje losu. Gdy w r. 1792 motłoch paryski wyciął w pień wierną królowi gwardię szwajcarską, ocalał z rzezi jeden tylko gwardzista — Jan Tardi, który skrył się w magazynach królewskich, a następnie w przebraniu wy dostał się z pałacu. Odchodząc, wziął ze sobą stare skrzypce, by w drodze do kraju udawać grajka. We Fryburgu odsprzedał skrzypce bogatemu arystokracie van der Veidowi za 3.500 franków, który z kolei ofiarował je pewnemu zbieraczowi niemieckiemu.

Były to, jak się łatwo domyśleć, właśnie owe jedyne skrzypce Karola IX-go.

Ciekawa jest również historia najpiękniejszych skrzypiec, jakie kiedykolwiek wyszły z Cremony, należących do słynnego skrzypka Sarasate, a znanych pod nazwą Boissier-Violine.

Pewnego dnia, jak niesie kronika, Bogaty kupiec genewski M. Boissier wyjechał powozem na przechadzkę. W drodze jeden z koni zgubił podkowę, wobec czego Boissier zatrzymał się w najbliższym osiedlu przed kuźnią i kazał konia świeżo podkuć. W czasie postoju zauważył w kuźni wiszące na ścianie skrzypce. Boissier był znawcą skrzypiec i sam grywał na tym instrumencie.

— Jakim sposobem dostały się skrzypce w wasze posiadanie? — zapytał kowala.

— Będzie temu blisko 10 lat, gdy pewnego dnia przejeżdżała tędy banda cyganów, którym naprawiłem mocno uszkodzony wóz. Właściciel wozu zostawił mi w zastaw za re-

Pijcie tylko likier

Grand Marnier

perację swoje skrzypce, by je za kilka dni wykupić. Cygan jednak więcej nie wrócił, a skrzypce jego od owego dnia wiszą na ścianie mojej kuźni.

— Sprzedalibyście skrzypce te — zapytał kupiec — za cenę naprawy wozu?

— Ależ bardzo chętnie, odparł kowal — przypominam sobie dokładnie, że koszty wynosiły równe 30 franków.

— Dam wam 500 franków — rzekł Boissier — tyle skrzypce te są warte.

Kowal przyjął propozycję i Boissier wrócił z instrumentem Stradi-

variusa do domu. Po jego śmierci nabył skrzypce fabrykant skrzypiec Guillaume, który je sprzedał pewnemu nauczycielowi muzyki na prowincję, od którego je później nabył jakiś paryski handlarz skrzypiec. Od niego nabył instrument sławny hiszpański skrzypek Pablo Sarasate, który jednakże rzadko na nich grywał, gdyż wolał inne skrzypce Stradivarius. W testamencie swym zapisał Sarasate dawniejsze skrzypki cygana swemu miastu rodzinnemu Pampeluna, gdy drugie skrzypce, na których zwykle grywał podczas swych występów koncertowych, ofiarował paryskiemu konserwatorium.

Lucyna Rawska

SPIEW - TANIEC

SPECJALNOŚĆ:
ZMODERNIZOWANE
TANIE LUDOWE

Czerwiec: „Manteufel” — Łódź
 Lipiec: „Europa” — Ciechocinek
 Sierpień: „Colombina” — Warszawa
 Wrzesień: „Narcyz” — Warszawa

Wiadomość: „Polzawid” — Warszawa

TURCJA

W Turcji nie jest wymagane pozwolenie na tresowane zwierzęta przed przyjazdem. Dopiero po przybyciu na miejsce badane są przez lekarza z Magistratu. Nadmienić trzeba, że tureccy urzędnicy celni zbyt wielką wagę przywiązują do wygod, tak, że nieraz 2 dni trudów i zabiegów trzeba, aby uzyskać potrzebne formalności. Dochodzi do długich i uciążliwych układów, żeby zwierzęta wydostać od władz celnych w dzień engagementu.

Na 2 dni przed wyjazdem trzeba znowu zwrócić się do lekarza, żeby uzyskać świadectwo dla zwierząt na wyjazd. Bez takiego świadectwa wyjazd jest niemożliwy.

Nie należy zapominać, że kto przybył do Istambułu pociągiem, a

chciałby wyjechać okrętem — musi najpierw swoje zwierzęta i sprzęt przesłać na dworzec, do urzędu celnego i naodwrot kto przybył okrętem, a chciałby wyjechać pociągiem — musi odesłać je najpierw na dworzec morski, do urzędu celnego w celu poddania je badaniom.

Wszystkie dokumenty są przechowywane aż do chwili wyjazdu w urzędzie celnym, do którego się przybyło.

Przy zawieraniu kontraktów do Turcji jest bardzo ważnym, aby zostało nadmienione, że wszystkie koszty celne i ewentualne kaucje za zwierzęta — należy obciążyć dyrekcję, gdyż są to dość znaczne koszty i dużo formalności musi być załatwionych.

Do wiadomości Kol., Kol.

Wobec częstych rek'amacyj ze strony Koleżanek i Kolegów, że nie otrzymują „Echa Artystycznego“ **prosimy uprzejmie o podawanie prywatnych adresów** z każdego miasta w którym się znajdują na kontrakcie Wiadomość kierować do redakcji.

REDAKCJA.

GABINETY

Oddzielne wejście, Złota 42

Chcesz w Warszawie zjeść i wypić
tanie a dobrze — wstąp do

RESTAURACJI „JUTRZENKA“

ZŁOTA 42 (RÓG SOSNOWEJ)

Ceny kryzysowe. ■■ Telefon 2.70-98

Kierownik JAN WOJCIECHOWSKI
b. dyrektor Cukierni Warszawskiej,
„Locorno“ i Teatru „Arlekin“ w Sosn.

WĘGRY

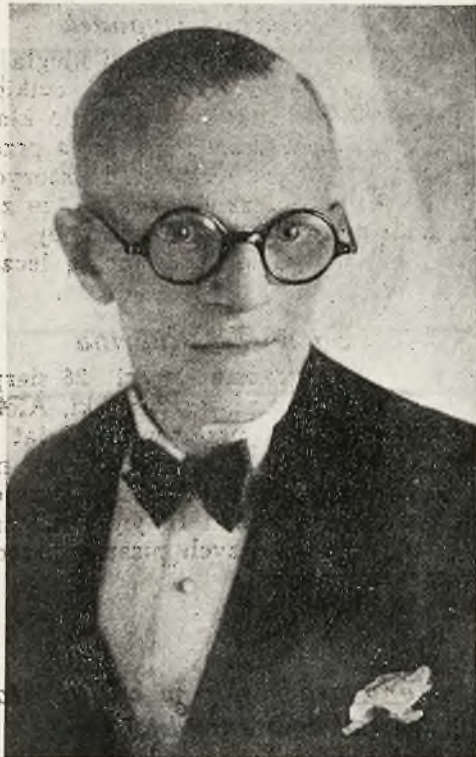
Na Węgrzech wóz zwierząt tresowanych jest związany z formalnościami. Trzeba przedłożyć węgierskim władzom celnym świadectwo lekarskie z ostatniego miejsca pobytu, że zwierzęta wolne są od zarazy. Inaczej odnosi się do gołębi. Kto z tresowanymi gołębiami jeździ, musi na 2 tygodnie przed objęciem engagement — zawiadomić dyrekcję, którym pociągiem przyjedzie do Budapesztu. Dyrekcja wnosi podanie o pozwolenie na przywóz gołębi i do oznaczonego pociągu przybywa podoficer z Ministerstwa Spraw Wojskowych, celem zobaczenia gołębi. Jeśli wśród nich znajdują się gołębie

pocztowe, to na koszt ich właściciela są zatrzymane i odesłane do oddziału dla gołębi pocztowych, aż do jego wyjazdu.

Prośba wniesiona do Ministerstwa Spraw Wojskowych oraz wysłanie urzędnika na dworzec jest wolna od opłaty.

Na 10 dni przed wyjazdem, konieczne jest uzyskanie pozwolenia z tegoż Ministerstwa na wywóz gołębi.

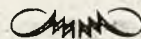
Nie zastosowanie się do tych przepisów — sprawiło, iż pewien właściciel tresowanych gołębi — zmuszony był przez 3 dni zostać na granicy.

Marian Sierszulski

Peckusista - Refrenista

Hawajska gitara

Stały adres:

Warszawa, Radziwińska 52 m. 4.

WYCINANKI

Klemens Klemar-Arenwaldt

Przegląd prasy zagranicznej

Kabaret — tematem do dyplomowej pracy

Temat o kabarecie okazał się ciekawym studium, opartym na niezmiernie bogatym materiale. Dlatego też dr. phil. Meerstein z Lipska obrał sobie ten ciekawy temat do swej dyplomowej pracy. Napisał dzieło p. t. „Kabaret i jego rola w polityce“. Zawiera on historię kabaretu, jego bezdroża i błędy, jego wartość oraz znaczenie kabaretu w obecnych czasach. Wszystko to napisane z niezmiernym zżawstwem.

Dr. phil. Meerstein wróży lepszą przyszłość kabaretom w niedalekim czasie. Jest to praca wartościowa, kulturalna — godna jednocześnie uznania.

Rój pszczoł uśmierca młodego lwa

W Johannesburgu (Pół. Afryka) otrzymał pewien przemysłowiec od dyrekcji cyrku w prezencie młodego lwa. Zwierzę to, podobnie jak pies — okazywało przywiązanie i wierność oraz nie było już niebezpieczne dla otoczenia. Umieszczono go na wolnej przestrzeni, która była otoczona tylko drucianą siatką.

Pewnego dnia z sąsiedniego ula zerwał się rój pszczoł i napadł na bezbronny lwa. Dwaj słudzy, spieszący na ratunek zostali pokłuci — lew natomiast wskutek tych ukąszeń — zginął.

Z cyrku Staniewskich

W dniu 3 września r. b. obchodzono uroczystie w cyrku Staniewskich imieniny Dyr. i właśc. p. Bronisława Staniewskiego.

Obszerniejsze sprawozdanie z powyższego podane zostanie w następnym numerze „Echa Artystycznego”.

Redakcja.

Osobliwa historia

Osobliwa historia, która miała miejsce w Liverpoolu zainteresuje napewno niejednego z artystów. Gdy artysta Dante wystąpił — musiano niezwłocznie jego córkę Mary — po skończonym przedstawieniu odwieźć do szpitala, gdzie poddano ją operacji ślepej kiszki. Operacja ta szczęśliwie się udała.

Dokładnie w rok później, gdy Dante powtórnice wystąpił w Liverpoolu, tego samego dnia i godziny, zachorowała jego asystentka Devvar na taką chorobę — odwieziono ją również do tego samego szpitala, gdzie operacji dokonał tenże sam lekarz.

Tragiczny wypadek

Tragicznemu wypadkowi uległa w Altendorf — pogromczyni dzikich zwierząt, p. Ella. Wchodząc do klatki z lwami, została napadnięta przez dwa berberyjskie lwy, od których doznała tak ciężkich obrażeń, że zaszła potrzeba odwiezienia jej do szpitala — gdzie poddano ją leczeniu.

Zgon A. Kuprina

W Leningradzie zmarł 26 sierpnia znakomity pisarz rosyjski, Aleksander Kuprin, przeżywszy 69 lat.

Kuprin, urodzony w 1870 r. na Wołyniu, razem z Gorkim, Andrejewem, Czechowem i innymi należał do najwybitniejszych pisarzy przedrewolucyjnych.

Do najpoczytniejszych utworów Kuprina w przekładzie polskim należały: „Jama“, „Wesele“, „Pojedynek“, „Uczeń“, „Gambrynus“ i „Obraz“.

Trzy tancerki o wadze 450 kg. bez dachu nad głową

Do Londynu przybyły trzy czarne tancerki z Ameryki, które razem waga aż 450 kg!

Murzynki zostały zaangażowane przez jeden z music-hall'ów londyńskich, ale w stolicy Anglii natrafiły na nieprzewidziane przeszkody.

Żaden z większych hoteli nie chce im wynająć pokoiów tłumacząc, że nie posiada tak dużych i mocnych łózek.

Istotnym powodem podobno jest odraza do czarnej rasy, której nawet demokratyczni Anglicy nie mogą się wyzbyć.

11 teatrów zamknięto już w Wiedniu

Jak donosi „Neue Freie Presse“, w ostatnim okresie zamknęły swe podwoje w Wiedniu następujące teatry: „Kammerspiele“, „Komödie“, „Theater an der Wien“, „Modernes Theater“, „Raimund Theater“, „Stadttheater“, „Scala“, „Wiener Operntheater“, „Ronacher“, i „Theater für 49“. W ślad za powyższymi teatrami zamknięto onegdaj również teatr in der Josefstadt.

ODKRYTE ; UKRYTE ZŁOŚLIWOŚCI

Gloria Swanson: Nawet w moim całym nastawieniu duchowym jestem prawdziwym wampem.

Dick Powell: Gdybym kiedyś miał dosyć pieniędzy, mógłbym pomyśleć o bardziej przyjemnym zajęciu.

Eleanor Powell: Jest nie do pomyślenia, abym kiedykolwiek poślubiła niedojrzałego mężczyznę.

Carole Lombard: Połowę swego czasu potrzeba w Hollywood, żeby zdobyć kontrakt — a drugą, aby się od niego uwolnić.

Barbara Hunter: Kobieta z dziesięcioma dolarami może w Hollywood być tylko nieprzyzwoitą — mężczyzna natomiast z tym samym zarobkiem żyć może tylko przyzwo-

icie, a nie inaczej.

Joan Crawford: Obojętne jest, jaką stroną mej twarzy się fotografuje, tak długo, dopóki chodzi o walory zewnętrzne.

Bettie Davis: Poślubię tylko bogatego mężczyznę — albo żadnego.

Norma Shearer: Poślubię bogatego mężczyznę — albo nie — lepiej dwóch...

Clark Gable: Cenię kobiety, które między swymi uszami, coś więcej mają, niż tylko ładną twarz.

Merle Oberon: Niestety jest, że wszystkie artystki filmowe są zamężne, gdyż wtedy grają tak samo niedbale, jak u siebie w domu.

„Der Angriff.“

Już wkrótce podziwiać będziemy znakomitą orkiestrę

„Al Tumela“ w „F. F.“ — Warszawa

od 1-go października

KOMUNIKAT

Polskiego Związku Artystów Widowiskowych

„POLZAWID”

Warszawa, ul. Złota 36, tel. 5.03-55.

a) stosownie do uchwały XVII Walnego Zebrania zwolnić z opłat składek członkowskich kol. J. Schoenfed - Krasnopolskiego.

b) stworzyć przy Związku referat prawny, który funkcjonuje już od dnia 15.8.56 r. Referat ten załatwia wszelkie spory artystów z dyrekcjami jak również udziela bezpłatnych porad prawnych.

c) przywrócić prawa członkowskie kol. Zarchinowi Bernardowi (Fifi).

d) zaliczyć w poczet rzeczywistych członków Związku Turkisich Leontynę (Waren Lida), Frajman René (Bronkowska).

PRZEDSTAWIENIE NA RZECZ

W Warszawie w kinie „Unia“ dnia 29 sierpnia r. b. z inicjatywy kol. Junoszy odbyło się przedstawienie z udziałem kol. kol. M. Domańskiego, H. Saba de Vogt, J. Wolskiej, Trio Aloszy, J. Woljana, L. Galskiej, Ostrowskich, L. Gawicz, Duo Carneri, Duet Sutth, E. Reja, Szajdzińskiej, Regnisa, Lasoty, Ochrymowicza, M. Boczkowskiego, Cz. Grocholskiego, Baletu Łęczyskiej, J. Zeno, T. Gajewskiego, W. Wieniawskiej, Junoszy i T. G. Wood.

Dyrekcji kina, Inicjatorowi, Artystom i p. B. Limonadowi za współpracę składamy tą drogą podziękowanie.

Dnia 24 sierpnia b. r. w Warszawie odbyła się konferencja w sprawie zatargu między „Pozeдем“ i „Polzawidem“, na której delegacje obu Związków postanowiły co następuje:

a) wyjaśnić ze strony „Polzawidu“, że artykuł przeciwko p. dyr. A. Winerowi zamieszczony w „Echu“ z czerwca r. b. ukazał się przez przeoczenie Zarządu. Podając powyższe do wiadomości Zarząd Polzawidu wyraża ubolewanie.

b) ze strony Pozedu uchwalono zwrócić się do Dyrekcji „Cafe Club“ w Warszawie, „Feniks“ w Krakowie i „Grand Hotel Sala Malinowa“ w Łodzi, aby ściśle przestrzegały postanowień Konwencji „Pozedu“ i „Polzawidu“, podkreślające ilościowy stosunek angażowania Polskich Artystów w myśl tejże Konwencji.

Dla zgodnej współpracy obu Organizacji postanowiono co następuje: „Komisja Mieszana „Polzawidu“ i „Pozedu“ powzięła uchwałę odnośnie do Dyrekcji nie przestrzegających Konwencji (artykuły zamieszczone w „Echu“ o dyrekcjach: „Cafe Club“ — Warszawa, „Feniks“ — Kraków i Grand Hotel Sala Malinowa w Łodzi) przyjąć do wiadomości wyjaśnienia Zarządu Polzawidu uświadliwiającego swoje wystąpienie podnieceniem nurtującym wśród artystów. Jednocześnie Komisja postanowiła na przyszłość, celem uniknięcia nieporozumień wszelkie sprawy rozpatrywać przez obie organizacje, w żadnym wypadku nie publikując ich w jednostronnym oświetleniu.

Po powyższym wyjaśnieniu Komisja Mieszana uznała, że nieporozumienia między wspomnianymi organizacjami zostały całkowicie zlikwidowane.

Niniejszym podajemy do ogólnej wiadomości, że niejaki p. *Merlis*, podający się za współpracownika naszej organizacji, nigdy nie był i nie jest naszym przedstawicielem i jakiegokolwiek legitymowanie się w tym sensie jest fikcją.

Ostrzega się nadal przed zawieraniem umów z dyrekcjami następują-

cych lokali:

Dancing „Cafe Club“ — Gdynia,
Dancing „Esplanada“ — Brześć nad Bugiem,

Dancing „Bagatela“ — Gdynia,
Kabaret „Nowy Świat“ — Równe.

Dyrekcje wyżej wspomnianych lokali nie honorują zawartych umów proponując obniżkę gaź, obliczając wyższe stawki podatkowe.

Zarząd

Pol. Zw. Art. Widow.

Komunikat filii we Lwowie

Podaje się do ogólnej wiadomości Kól. Kol. przybywających do pracy na teren miasta Lwowa, że stosownie do zarządzenia Starostwa Grodzkiego i Insp. Pracy we Lwowie, obowiązuje każdego artystę:

1) Posiadanie dowodu osobistego;
2) Posiadanie legitymacji związkowej;

3) Kobiety poniżej lat 18-tu nie mają prawa pracy w lokalach nocnych z wyszynkiem alkoholowym;

4) Kobiety od 18-tu do 21 lat muszą wykazać się zezwoleniem rodziców, które to zezwolenia muszą być

w miejscu ich wystawienia potwierdzone przez odpowiednie czynniki;

5) Kierownicy (czki) zespołów baletowych, rewiowych i t. p. o ile nie należą do Związku muszą wykazać się odpowiednimi zezwoleniami;

6) Zespoły zatrudniające kobiety, obowiązują te same zarządzenia co w punktach 3 i 4-tym.

Odpowiedzialność za uchybienie tym zarządzeniom spada na dyrekcje.

Kierownik Filii Polzawidu
we Lwowie

Nadesłane

Kodeks automobilowy

W miesiącu sierpniu r. b. ukazała się książka p. t. „Kodeks automobilowy” opracowana i ułożona przez pana A. Mairanca mgr. praw.

Książka ta zawiera całokształt przepisów o ruchu pojazdów mechanicznych (samochody, motocykle i rowery) jak również bardzo wiele miejsca poświęca międzynarodowemu ruchowi automobilowemu, a ponadto

szczegółowo rozpatruje kwestię odpowiedzialności cywilnej i karnej za wypadki samochodowe.

Należy również nadmienić, że dzieło to uwzględnia kwestie podatkowe (Państw. Fund. Drog.) i t. p. które to sprawy są na ter istotne dla posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Redakcja.

CAFE - BAR
DANCING „ADRIA”

WARSZAWA

Stanisława Bogucka

w tańcach charakterystycznych

Erika Ward

angielska śpiewaczka i refren.

Toki

japoński antypodysta

Marion & Daisy

polski duet taneczny

Little Heaven

najmniejszy artysta świata na drucie

Roberts

and his 4 danish Beauties
duma i chluba zagran. park.

Zarobkowe Biuro Pośrednictwa Pracy

dla wszelkich zarobków

Aleksandra Dziuganowskiego

STANISŁAWÓW

współpracownicy:

Jan Scherz - Zarczewski

i

Kuba Fitzner

Stanisławów, Pierackiego 23/3

Tel. 705.

Prosimy o składanie ofert.

HERA ŻWAN

Wykonawczynie tańców modernistycznych,
fantazyjnych i charakterystycznych

Bogate kostiumy

Wszędzie wielkie powodzenie

Marzec: „Casino de Paris” — Lwów

Kwiecień: „Gołębnik” — Lwów

Maj: „F. F.” — Warszawa

Czerwiec: „Colombina” — Kraków

Lipiec: „Arizona” — Warszawa

Sierpień: „Roxy” — Bielsk

Wrzesień: „Bristol” — Lwów

Stały adres: Warszawa, Szustra 19 m. 3.

WALKING HEAVEN

Miniatur Star on the Slack Wire

Fenomenalne 8-ia letnie dziecko

NAJWIĘKSZA ATRAKCJA EKWILIBRYSTYCZNA NA DRUCIE

w warszawskiej

CAFÉ

„ADRII”

w miesiącu

wrześniu

1938 r.

Wolny dla Polski
od 1-go stycznia
1939 r.

Stały adres:

Hamburg 4,
Seilerstrasse

18. I.

„TOKI“

Oryginalny

japoński

2 NOGI

ANTYPODYSTA

100 TRICKÓW

Wolny dla Polski od stycznia 1939 r.

Stały adres: Hamburg 4, Seilerstrasse 18. I.

Cafe ~ Dancing „F. F.”

WARSZAWA, KRÓLA ALBERTA 1-go 6

TELEFON 2.88-89

WŁAŚCICIELE: JULIAN i ALEKSANDER FRONT

Program Wrześniowy

Trio Naldi

w tańcach akrobatycznych

Anny Joung

w tańcach modernistycznych

Arno Ball

mistrz magii

Maryla Halska

w tańcach salonowych

Very West

w tańcach charakterystycznych

mistrzowski zespół jazzo'wy

Leopolda Rubinsteina

w barze

M. Rechtman

Kazimierz Moran

Kier. Artyst.

Tadeusz Skrzynecki

Dyr. Sali

Atrakcyjna Solistka Zagraniczna
Anny Foug
 w tańcach ekscentryczno - akrobatycznych

Styczeń:	{	„Hotel Europejski” — Warszawa
Luty:		
Marzec:	{	„Casanova” — Łódź
Kwiecień:		
Maj:	„Parisien Grill” — Budapeszt	
Czerwiec:	„Hotel Bristol” — Warszawa	
Lipiec:	„Arizona” — Warszawa	
Sierpień:	„Palais de Danse” — Poznań	
Wrzesień:	„F. F.” — Warszawa	
Październik:	„Bagatela” — Katowice	
Listopad:	„Colombina” — Warszawa	
Grudzień:	„Casanova” — Łódź (rekontrakt)	
	Styczeń: 1939 r. „F. F.” — Warszawa (rekontrakt)	
	Luty: 1939 r. „Cyganeria” — Kraków	

C A F E
B A R
DANCING

"Cyganeria"

Kraków, Szpitalna 38. tel. 1.13-83.

PROGRAM WRZEŚNIOWY

Niezrównana Tancerka Polska

Ira Ari

w kreacjach akrobatycznych i charakterystycznych

Uroczą tancerka

Wanda Lińska

Znakomity duet

Rene & Ri

w produkcjach akrobatyczno-plastycznych

Atrakcja wszystkich stolic świata

Henrietta & Alexander

w tańcach mondain

oraz w swym przebojowym numerze na wrotkach

Atrakcyjna orkiestra

"Jolly Boys"

pod dyr. B-ci SPERBER

NINA ZAWADSKA

Uroczą pieśniarką
o niskim matowym
głosie
czaruje bywalców
lokali rozrywkowych

Stale nowy i bogaty
repertuar

Luksusowe kostiumy
Wszędzie wielkie powodzenie

Sierpień: „Esplanada” — Toruń
Wzrzesień: „Roxy” — Biesko
Październik: „Bristol” — Lwów

Winiarnia
Kaukaska

„Caveau Caucasien” Warszawa, ul. Jasna Nr. 5

Program wrześniowy

Rekontrakt!   Rekontrakt!
N. Z. Żadeyko
soliści bal. opery warsz.

Nina Makarowska
tańce akrobatyczne

Anton Tawadse
ludowe tańce gruzińskie
od 5-ciu miesięcy

Arkadiusz Połoński
Autor-humorysta

Rosyjska orkiestra i chór
Bajan
od 1 czerwca 1935 r.

Witold Zaniewski
Kier. Danc.

Janusz Wołian

*Wytwórczy piosenkarz
i konferansjer,
pełen humoru.*

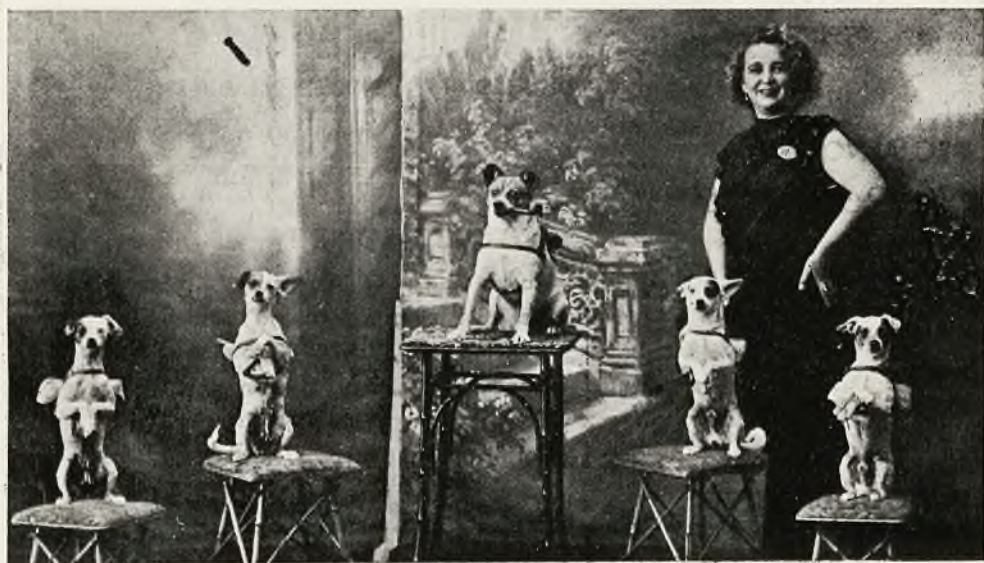
Wykonawca groteski i refrenista.

*Podaje WPP. Dyrektorom i Biurom Pośred-
nictwa Pracy swój adres na miesiąc
wrzesień 1938 „Narcyz” — Warszawa*

HUMOR—ŚPIEW—SATYRA—GROTESKA—TANIEC

Coś nowego dla
kabarretów

2 Kambors 2 Nowoczesna atrakcja

Salonowa tresura psów **PIES MATEMATYK** rozwiązujący 4 działania arytmetyczne i znajdujący się na zegarku — odpowiada na pytania szczekaniem
Obecnie tournée po Polsce z cyrkiem „Dory”. Oferty kierować: „Polzawid”—Warszawa.

NOWOCZESNA
ARCHITEKTURA
 W N Ę T R Z

B r a c i a
 Z. & P. HAAR

K R A K Ó W

UL. FLORIAŃSKA 32 TEL. 210-88

SPECJALNOŚĆ:

PROJEKTOWANIE I WYKONYWANIE

KAWIARNÍ
 KABARETÓW
 RESTAURACYJ
 TEATRÓW
 BARÓW
 KINOTEATRÓW i t. p.

DOTYCHCZASOWE PRACE:

Palajs de Danse „Casanova“ Kraków
 Café Dancing „Cyganeria“ Kraków
 Dancing-Par „Woyko“ Katowice
 Dancing-Bar „Roxy“ Bielsko
 Cafe-Dancing „Bristol“ Bielsko
 Cafe-Dancing „Paradis“ Kraków

NAJDOGODNIEJSZE
 WARUNKI

Anita Gralewska

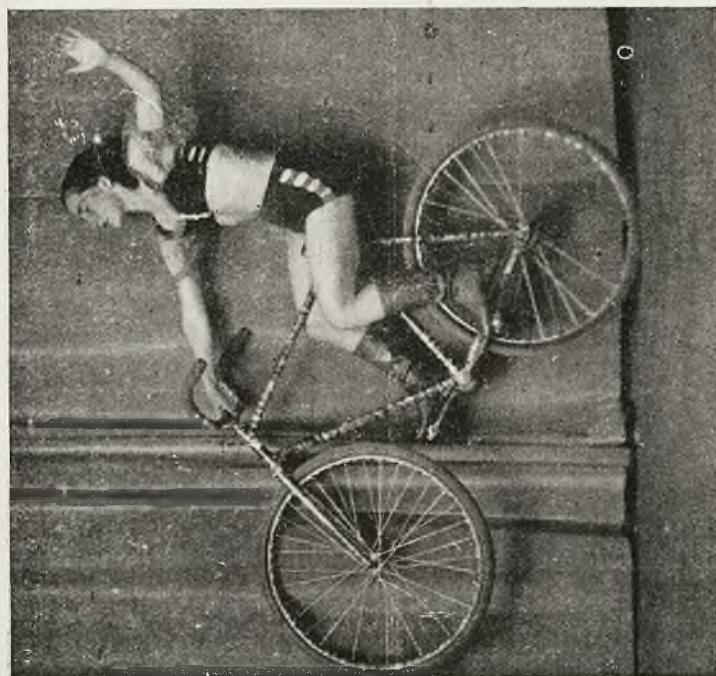
*Wykonawczyni tańców:
akrobatycznych i charakterystycznych*

Sierpień: „Arkadia“ — Warszawa

Wrzesień: „Aquarium“ — Białystok

Wiadomość „Polzawid“ — Warszawa.

*Brawurowa jazda na rowerze połączona
zręcznością i akrobatyką*

Rena Roll & Stat- kie- wicz

Największa Atrakcja dla Lokali Rozrywkowych

NOWOŚĆ

Parterowa akrobatyka

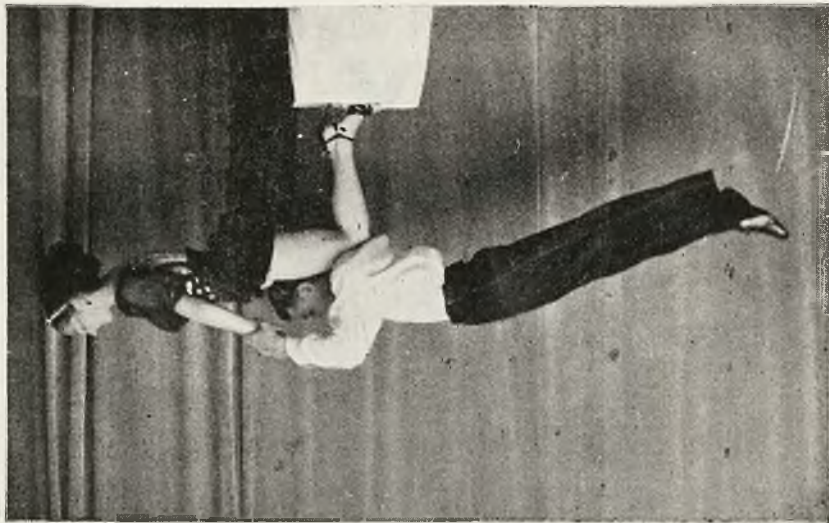
Gymnastyka na
specjalnych
rekwizytach

W Polsce zupełnie
nieznani

ATRAKCJA

NOWOŚĆ

NOWOŚĆ

Czerwiec: „Cyganeria” — Kraków
Lipiec: „Ogród Sucharda” — Łódź
Sierpień: „Zacisze” — Wilno
Wrzesień: „Melody Palast” — Warszawa

Wiadomość: Polzawid — Warszawa

NARCYZ

Winiarnia-Restauracja-Dancing

Właśc. K. Tyrcha

Warszawa, Żurawia 19, tel. 8.94-63.

Program wrześnieowy

Miss La Luana

tańce moderne i śpiew

Basia Relska

w tańcach akrobat., salonowych i charakteryst.

Lucyna Rawska

taniec — śpiew

Cittadini Rosal

tenore italiano

Janusz Wolian

wytworny piosenkarz i kier. art.

---

18 miesięcy powodzenia

orkiestra pod kier. J. Gilskiego i B. Wierzbickiego

ŚWIATOWEJ SŁAWY WŁOSKA ATRAKCJA DUO LATINI

*Tańce cygańskie,
ludowe, modernis-
tyczne, fantazyjne
i ludowe*

oraz

ś p i e w

Maj: „Grand Hotel“ - Łódź
Czerwiec: „Zacisze“ - Wilno
Sierpień:
Wrzesień: „Narcyz“ - W-wa

Pawilon turecki w „Adrii Warszawskiej“

Niewyczerpany w pomysłach i inicjatywie p. dyr. STERN z dniem 1 września rb. otworzył w „Adrii“ Warszawskiej Pawilon Turecki.

Pawilon ten — to prawdziwa bombonierka. Miły, przytulny, obity jest czarnym aksamitem, na którym najwybitniejsi malarze wykonali szereg barwnych, wysoce efektownych w pomyśle i wykonaniu scen z życia egzotycznego wschodu. Uzupełnieniem pięknej dekoracji są typowo

wschodnie niskie, miękie mebelki z niezliczoną ilością przepysznie haftowanych poduszek i poduszczek.

Pawilon Turecki w „Adrii“ stał się jedną z najaktualniejszych obecnie atrakcyj tego wytwornego lokalu Stolicy, a atrakcyjność tę jeszcze bardziej podnosi fakt, że w Pawilonie Tureckim koncertują tak wybitni muzycy, jak: Kataszek, Holctreger (Kajtuś) i Szalonek.

Jeśli Vermouth — to tylko „Cinzano“

„Cinzano“ — to marka pod którą występuje firma, znana na całym świecie z produkcji Vermouthu, a przy tym Vermouthu o niedoścignionym szlachetnym smaku.

Spotyka się tu, czy ówdzie Vermouthy innych fabryk, lecz wszystkie one są tylko słabym naśladownictwem oryginalnych „Cinzano“

I nic dziwnego. Vermouth „Cinzano“ — to wynik wieloletnich prób i doświadczeń, to produkt najwyż-

szej jakości, to wreszcie napój o uświęconej od lat wielu tradycji.

Vermouth „Cinzano“ pijany bywa przez znawców bądź w czystej swej postaci, bądź też jako szlachetna domieszka do innych trunków, np: koniaku, wódki i t. p. W domieszcze z wodą sodową „Cinzano“ jest niczym nie zastąpionym, doskonałym napojem orzeźwiającym.

Jan Scherz - Żarczewski

Jan Scherz-Żarczewski — to postać szeroko znana na niwie pracy widowiskowo - artystycznej. Siedemnaście lat pracy zawodowej ma przecież swoją wymowę, zwłaszcza wówczas, kiedy w pracy tej zajmował odpowiedzialne i kierownicze

stanowiska.

Jan Scherz-Żarczewski pracuje na odcinku widowiskowo - artystycznym od 1921 roku. Był w swoim czasie współwłaścicielem znanej we Lwowie kawiarni „Renaissance“ (obecnie Riz), a następnie prowadził własny lokal rozrywkowy p. n. „Palais de Danse“ w Łucku.

Od 1932 roku, p. Jan Scherz-Żarczewski poświęcił się wyłącznie pracy agenta-impresaria, zyskując na tym odcinku powszechnie uznanie i zaufanie zarówno dyrekcji, jak i szerokich sfer artystycznych. W 1938 r. p. Scherz-Żarczewski objął kierownictwo Zarobkowego Biura Pośrednictwa Pracy A. Dziuganowskiego w Stanisławowie.

Na tym ostatnim stanowisku wykazuje nieprzeciętną ruchliwość i inicjatywę, dysponując rekordową ilością pierwszorzędných placówek widowiskowo-artystycznych.

ADRESY AGENTÓW ZAGRANICZNYCH

ANGLIA:

Stanley W. Wathon
London W 2. 33 Queensborough Terrace

AUSTRIA:

Victor-Hohermann
Wien 2. Praterstr. 16
M. Schneider
Wien II, Praterstrasse 48

BELGIA:

E. HERZOG, Menager-Producer.
10, rue de Pascale, Bruxelles. Tel. 34.10.31

JUGOSŁAWIA:

M. Krampf
Beograd, Knež Mihajlo ulica 18-11

CZECHOSŁOWACJA:

Leopold Kufmann
Praha I Kolkovna 6
K. Bachmann
Praha II, Vojteska 9
Ernst Pollak
Praha 2, Truhlářská 17

DANIA:

Kaja Gellin
Kopenhaga, Blaagaardsgade 29, A, 2
Walter Nagel
Kopenhaga, Gasvaerksvej 10
Willy Rohde
Kopenhaga, Dyssegaardsvvej 111
Talmcs
Kopenhaga, Guniogsgade 37
Agentur-Unruh
Kopenhaga, Puggaardsgade 6
Gellin R.
Kopenhaga V, Aabulvar 5a.

EGIPT:

„Le Programme“
Aleksandrja, 28 Rue Misalla

FRANCJA:

Agence Internationale
Paris Antons 24 Boulevard Poisson—Nièere
Teddy Ehrenthal
Paris I, Rue de Bons-Enfants
Dr. Max Francesco, Menager:

A. Saschoff

Paris VIII, 48 Rue Francois I

Antons

Paris I, Rue Rougemont I

Henry Lartigue & Clifford C. Fischer
Paris 39, Avenue des Champs Elysées

Pereroff-Kicano

Paris 33, Rue d'Hauteville

Henry Portelley & Jean Gauthier

Paris XVII, 41, Avenue de Wogram

E. Rottembourg & M. Goldin

Paris, 6 Rue Cardinal Mercier

C. D. Roche

Paris, 15 Rue de Trévisé

G. Stoll

Paris X, 25 Rue de Lancry

GRECJA:

P. A. Xenato

Ateny, rue Evripidou 24

HOLANDIA:

De Stassart-Pascal,

Holland Utrecht

NIEMCY:

Ludwig H. Goebel

Berlin, W 15 Joachimsthalerstr. 17

Krüger-Gilton

Berlin N. 24, Friedrichstr. 131

Baul Sdadoni

Berlin NW 7, Dorotheenstr. 68

Arnold Sperlich

Berlin W. 15 Joachimsthalerstr. 10

Viktor Vaatz-Baroni

Berlin N. 24 Friedrichstr. 129

Robert Wilschke

Berlin N. 24, Friedrichstr. 105c

Liszka-Alvin

Breslau, Tauentrienstr. 65

Willy Adam

Dresden N. 6, Heinrichstr. 7

Paul Peter

Berlin, 62, B yreutherstr. 38

F. Kaulitz

Düsseldorf. Königs-Allee 104

Fritz Frank

Hamburg I, Ernst-Merck str. 12-14

Alfred Tenno

Köln, Brüsselerstr. 23

Herman Tagethoff

Hannover, Georgstr. 46

Ferry Zimmer

Mainz, Rheinallee 55

Peter Schmid

München, Klenzestr. 56

Dr. Weiler

München, Leopoldstr. 38.

RUMUNIA:

Paul ollak

Bukareszt 1, Strada Regalà 9

SZWAJCARIA:

Adolf Bahthaler

Basel, Untere Rebgrasse 10

SZEWCJA:

Palmgren-Adolfi

Stockholm, Regeringsgatan 56

Artist Agentur

Stockholm, Kungsgatan 55

TURCJA:

Agence Artistique D'Orient

Istanbul B.P. 2.200

WĘGRY:

Bernhard Fürst

Budapest 7, Harsta-Ucca 40, S. 2

M. A. E. (Robert Roland)

Budapest 6, Nagymező u. 20

Agenthur Star (Hogedüs Leszlo)

Budapest 7, Erzsébetkörút 36

W. Czerniawski

Warszawa, Ś-to Krzyska 7, tel. 223-82.

WAFLE—OPŁATKI i WYROBY WAFLOWE

Dostawa do pierwszorzędných lokali rozrywkowych i gastronomicznych w Polsce.

Polska Opera Ludowa

Od kilku lat rozwija swą działalność w dziedzinie popularyzacji sztuki, Polska Opera Ludowa.

Ostatnio grając w Łazienkach warszawskich, Opera Ludowa zdobyła niebywale sukcesy swymi wysoce artystycznymi przedstawieniami jak: Halka, Flis, Verbum Nobile,

Cyrulik Sewilski, Wesele na wsi, Bajka i t. d.

Opera Ludowa jest pod dyrekcją wytrawnego fachowca, p. Narocz Nowickiego.

W ciągu niespełna miesiąca Operę zwiedziło przeszło 20.000 widzów.

Redakcja Warszawa, Ziota 36, telefon 5.03-55 i 7.07-28

Wydawca Polski Związek Artystów Widowiskowych

Redaktor Klemens Klemar-Arenwaldt

Sekretarz Edward Manc